

הַלְבוֹת רוֹצֵחַ וְשִׁמְרֵת נֶפֶשׁ פֶּרֶק ח

א. מִצֹּת עָשָׂה לְהַפְרִישׁ עָרֵי מִקְלָט, שֶׁנֶּאֱמָר "שְׁלוֹשׁ עָרִים, תְּבַדִּיל לָךְ" (דברים יט, ב; דברים יט, ז); וְאֵין עָרֵי מִקְלָט נוֹהֲגוֹת אֵלָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁשׁ עָרִים הָיוּ: שְׁלוֹשׁ הַבְּדִיל מִשֶּׁה רַבְּנוּ בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, וְשְׁלוֹשׁ הַבְּדִיל יְהוֹשׁוּעַ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.

ב. אֵין אַחַת מֵעָרֵי מִקְלָט קוֹלָטָת, עַד שִׁיבְדְּלוּ כָּלָן שֶׁנֶּאֱמָר "שֵׁשׁ-עָרֵי מִקְלָט, תַּהְיֶינָה לָכֶם" (במדבר לה, ג). וְהוֹדִיעָנוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ שֶׁאֵין שְׁלוֹשׁ שְׁבַעֲבֶר הַיַּרְדֵּן קוֹלָטוֹת, עַד שִׁיבְדְּלוּ שְׁלוֹשׁ שְׁבַעֲרֵץ כְּנָעַן. וְלָמָּה הַבְּדִילָן אָמַר הוֹאִיל וּבִאָּה מִצְוָה לְיָדִי, אֶקְיָמָנָה.

ג. בִּימֵי הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ מוֹסִיפִין שְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹת עַל אֵלוֹ הַשֵּׁשׁ, שֶׁנֶּאֱמָר "וַיִּסְפֹּת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים, עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה" (דברים יט, ט). וְהִיכָן מוֹסִיפִין אוֹתָן בְּעָרֵי הַקֵּינִי וְהַקֵּינִיזִי וְהַקֵּדְמוֹנִי, שֶׁנִּכְרַת לְאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵיהֶן בְּרִית, וְעַדִּין לֹא נִכְבְּשׁוּ; וְעָלֵיהֶן נֶאֱמָר בַּתּוֹרָה "וְאִם-יֵרָחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ, אֶת-גְּבֻלְךָ, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע, לְאַבְרָהָם; וְנָתַן לָךְ אֶת-כָּל-הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לְאַבְרָהָם. . . וַיִּסְפֹּת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים, עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה" (דברים יט, ח-ט).

ד. וְחִיבִין בֵּית דִּין לִכְוֹן הַדְּרָכִים לְעָרֵי מִקְלָט, וּלְתַקֵּן אוֹתָם וּלְהַרְחִיבָן; וּמִסִּירִין מֵהֵן כָּל מִכְשׁוֹל וְכָל תַּקְלָה, וְאֵין מְנִיחִין בַּדֶּרֶךְ לֹא תֵל, וְלֹא גִיא וְלֹא נָהָר אֵלָא עוֹשִׁין עָלָיו גֶּשֶׁר כְּדִי שְׁלֹא לַעֲכָב אֶת הַבּוֹרַח לָשֵׁם: שֶׁנֶּאֱמָר "תִּכְיֵן לָךְ, הַדֶּרֶךְ" (דברים יט, ג). וְרַחֵב דֶּרֶךְ עָרֵי מִקְלָט, אֵין פָּחוֹת מִשְׁלוֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אַמּוֹת. וּמִקְלָט מִקְלָט הֵיחָּה כְּתוּב עַל פֶּרֶשֶׁת דְּרָכִים, כְּדִי שִׁיפִּירוּ הַרְצָחִים וַיִּפְּנוּ לָשֵׁם.

ה. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאֶדָר בְּכָל שָׁנָה, בֵּית דִּין מוֹצִיאִין שְׁלוּחִים לְתַקֵּן הַדְּרָכִים; וְכָל מְקוֹם שֶׁמִּצְאוּהוּ שְׁנֵתִקְלָקֵל, מְתַקְּנִים אוֹתוֹ. וּבֵית דִּין שֶׁנִּתְרַשְׁלוּ בַּדֶּבֶר זֶה, מַעֲלָה עָלֵיהֶן הַפְּתוּב כֹּאֵלוֹ שֶׁפָּכוּ דָמִים.

ו. וְכֵן מוֹשְׁחִין בֵּין כָּל עִיר וְעִיר מֵעָרֵי מִקְלָט בַּתְּחִלַּת הַפְּרָשָׁתָן, עַד שִׁיְהִיו מְשֻׁלְּשׁוֹת בְּשׁוּוֹה שֶׁנֶּאֱמָר "תִּכְיֵן לָךְ, הַדֶּרֶךְ, וְשִׁלְשֹׁת אֶת-גְּבוּל אֶרְצְךָ" (דברים יט, ג).

ז. עָרֵי מִקְלָט אֵין עוֹשִׁין אוֹתָן לֹא עִירוֹת קִטְנוֹת, וְלֹא כְּרָכִים גְּדוֹלִים, אֵלָא עִירוֹת בִּינוּנִיּוֹת. וְאֵין מוֹשִׁיבִין אוֹתָן אֵלָא בְּמְקוֹם שְׁוָקִים, וּבְמְקוֹם הַמַּיִם; וְאִם אֵין שֵׁם מַיִם, מְכַנְּסִין לְתוֹכָן מַיִם. וְאֵין מוֹשִׁיבִין אוֹתָן אֵלָא בְּמְקוֹם אֲכֻלוּסִין. נִתְמַעֲטוּ אֲכֻלוּסִיָּהּ, מוֹסִיפִין עָלֵיהֶן; נִתְמַעֲטוּ דִּיּוּרִיָּהּ, מְכַנְּסִין לְתוֹכָן כּוֹהֲנִים לְוִיִּים וַיִּשְׂרָאֵלִים. וְאֵין פּוֹרְסִין בְּתוֹכָן מִצּוּדוֹת, וְאֵין מִפְּשִׁילִין בְּתוֹכָן חֲבָלִים, כְּדִי שְׁלֹא תִהְיֶה רֶגֶל גּוֹאֵל הַדָּם מִצּוּיָהּ שֵׁם.

ח. כָּל עָרֵי הַלְוִיִּים קוֹלָטוֹת, וְכָל אַחַת מֵהֶן עִיר מִקְלָט הִיא: שֶׁנֶּאֱמָר "וְעָלֵיהֶם תִּתְּנוּ, אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר. כָּל-הָעָרִים, אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלוֹוִים אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה, עִיר" (במדבר לה, ו-ז) הַקִּישָׁן הַכְּתוּב כָּלָן זֶה לְזֶה, לְקָלָט. וּמֵה הַפֶּרֶשׁ יֵשׁ בֵּין עָרֵי מִקְלָט שֶׁהַבְּדִילוּ לְמִקְלָט, וּבֵין שְׁאָר עָרֵי הַלְוִיִּים: שֶׁעָרֵי מִקְלָט קוֹלָטוֹת בֵּין לַדַּעַת בֵּין שְׁלֹא לַדַּעַת, הוֹאִיל וְנִכְנָס בָּהֶן נִקְלָט; וְשְׁאָר עָרֵי הַלְוִיִּים, אֵין קוֹלָטוֹת אֵלָא לַדַּעַת. וְרוֹצֵחַ הַדֶּר בְּעָרֵי מִקְלָט, אֵינוֹ נוֹתֵן שָׂכָר בִּיתוֹ; וְהַדֶּר בְּשְׁאָר עָרֵי הַלְוִיִּים, נוֹתֵן שָׂכָר לְבַעַל הַבֵּית.

ט. כָּל עִיר הַקּוֹלֶטֶת, תַּחֲנוּמָה קוֹלֵט כְּמוֹהָ. אֵילָן שֶׁהוּא עוֹמֵד
בְּתוֹךְ תַּחֲנוּם עָרֵי מְקַלֵּט, וְנוֹפֹ נוֹטָה חוּץ לַתַּחֲנוּם מְשַׁיְגֵיעַ תַּחַת
הַנוֹף, נִקְלָט; הִיא עוֹמֵד חוּץ לַתַּחֲנוּם, וְנוֹפֹ נוֹטָה לְתוֹךְ הַתַּחֲנוּם
מְשַׁיְגֵיעַ לְעִיקְרוֹ, נִקְלָט. וְהַהוֹרְגוֹ שָׁם, נִהְרָג עָלָיו. וְאַף עַל פִּי
שֶׁהַתַּחֲנוּם קוֹלֵט, אֵין הַרוֹצֵחַ דֵּר בּוֹ: שֶׁנֶּאֱמָר "וַיֵּשֶׁב בָּהּ" (במדבר
לה, כה) "בָּהּ", וְלֹא בַתַּחֲנוּמָה.